

Research Paper

The Impact of Women's Participation on Their Attitude Towards Sustainable Tourism Development in Shiraz: A SEM Approach

Leila Doodman^{1*}, Mohamad Ali Chitsaz², Naser Hejazi²

1. Ph.D. Student in Sociology, Department of sociology, Faculty of Humanities, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran.
2. Assistant Prof., Department of sociology, Faculty of Humanities, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran.

Received: 2021/11/10

Revised: 2022/03/01

Accepted: 2022/03/04

Use your device to scan and read the article online

DOI:

Keywords:

Social Participation, Women, Shiraz, Sustainable tourism development, Structural Equation Modeling.

Abstract

Shiraz is one of the most attractive Iranian cities for domestic and foreign tourists, so most of the development plans in Shiraz are based on tourism. This study investigates the impact of women's social participation on their attitude towards sustainable tourism development in Shiraz. Applying a quantitative approach, this study conducted a survey method, and an on-site self-administered questionnaire was distributed randomly to 383 respondents. Regarding the structural model, the overall model fit statistics are within the generally accepted thresholds for good fitness. Structural equation modeling reveals that a significant positive impact of women's social participation on Shiraz's sustainable tourism development is detected. In the measurement model of women's social participation, the economic dimension has the stronger coefficient with latent construct, and for the dependent construct, the economic dimension has the stronger coefficient with attitude towards sustainable tourism development. Management participation is the most important component of women's social participation that reveals structural constraints for them. Attitude towards the economic aspect of tourism development is the highest component and shows the importance of economic issues for women in Shiraz. Women's social participation can improve their positive attitude towards sustainable tourism development, so to gain success on tourism plans, it is necessary to create a participatory space for women.

Citation: Doodman, L., Chitsaz, M. A., & Hejazi, N. The Impact of Women's Participation on Their Attitude Towards Sustainable Tourism Development in Shiraz: A SEM Approach: Journal of Research and Urban Planning. 2022; 13 (48): 209-220.

Corresponding Author: Leila Doodman

Address: Department of sociology, Faculty of Humanities, Dehaghan Branch, Islamic Azad University, Dehaghan, Iran..

Tell: 09176135330

Email: leila_doodman@yahoo.com

Extended abstract

Introduction

Shiraz is one of the most attractive Iranian cities for domestic and foreign tourists. However, since 2020, Shiraz has suffered an economic decline due to the negative effects of the Covid-19 pandemic on the tourism industry, but also tourism is central in the development plans for Shiraz. Based on attitude theories, there is an interaction between experiences and attitudes, so when tourists' social participation raising, attitude towards tourism will change.

Applying a quantitative approach, this study investigated the effect of social participation on their attitude towards sustainable tourism development in Shiraz.

Methodology

The paper aims to analyze social participation towards sustainable tourism development in Shiraz.

Applying quantitative approach, this study conducted a survey method. The survey instrument consists of three main sections. The first section included questions towards sustainable tourism development, measured using a Likert-type scale that ranged from strongly disagree (1) to strongly agree (5). The second section included demographic questions.

Utilizing a convenience sampling strategy, an on-site self-administered questionnaire was distributed to 383 respondents. An overview of the data was analyzed with descriptive statistics such as frequencies with the aid IBM Statistical Package for Social Sciences 22. To test the hypothesis, the data entered SPSS 22 for bivariate correlation analysis. Results of reliability tests show that the value of Cronbach's alpha is more than 0.7. Confirmatory factor analysis (CFA) in AMOS 22 was undertaken to assess factor structures and structural

equation modeling (SEM) was utilized to examine structural path within the proposed model.

The resulting Chi-square/df for the model had a value of 2.7. Incremental and absolute model fit indices were also examined and shown to demonstrate adequate fit. Following the establishment of the measurement model, SEM was undertaken to examine the path associated with model hypotheses. The structural model tested the influence of social participation on sustainable tourism development.

Results and discussion

The analysis suggests that the measurements are reliable. Regarding the structural model, the overall model fit statistics are within the generally accepted thresholds for good fit: $\chi^2/df = 2.7$, RMSEA = 0.067, GFI = 0.984, AGFI = 0.951. These results suggest that the model fits well and corresponds to a close representation of the population of interest. The square multiple correlation for the structural equation was 0.32.

The results of the test of the structural model indicate that sign of the association between constructs in the model under analysis were in accordance with hypothesized relationship. These results suggest that the proposed conceptual framework is supported by the data, and provide support for the validity of the constructs included in the model.

Conclusion

This study sheds some lights on urban planners to gain an overview of dynamics in Shiraz. Management participation is the lowest component of women's participation that reveals structural constraints for them. Attitude towards economic aspect of tourism development is the highest component and shows the importance of economic issues for women in Shiraz.

W'''''' ' ccclll aaccannnnnnman mreeee
their positive attitude towards sustainable
tourism development, so to gain success on
tourism plans, it is necessary to create a
participatory space for women.

مقاله پژوهشی

بررسی نقش مشارکت زنان در نگرش آنها به توسعه گردشگری پایدار در شیراز: مدل یابی معادلات ساختاری

لیلا دودمان^۱، محمد علی چیت ساز^۲، سید ناصر حجازی^۲

۱. دکتری جامعه شناسی، گروه جامعه شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران.

۲. استادیار گروه جامعه شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، دهقان، ایران.

چکیده

شهر شیراز یکی از مهم‌ترین مقاصد گردشگری ایران برای گردشگران داخلی و خارجی است، از این رو، محوریت بیش‌تر طرح‌های توسعه‌ای شیراز در راستای نیازها و جاذبه‌های گردشگری است. در این پژوهش، با توجه به اهمیت جایگاه زنان در گردشگری، به بررسی نقش مشارکت زنان در نگرش آنها به توسعه گردشگری پایدار پرداخته شده است. بر اساس رویکرد کمی، روش گردآوری داده‌ها پیمایش بوده و ۳۸۳ پرسش‌نامه در بین زنان بالای ۱۸ ساله شیرازی به صورت تصادفی توزیع گردید. مدل نظری توسط داده‌ها برازش قابل قبولی داشته و نتایج رابطه ساختاری مدل پژوهش حاکی از تاثیر مثبت و معنی‌دار مشارکت زنان در نگرش آنها به توسعه گردشگری پایدار است. در مدل اندازه‌گیری سازه بیرونی، بعد مشارکت فرهنگی بیش‌ترین همبستگی را با سازه پنهان داشت و در مدل اندازه‌گیری سازه درونی، نگرش اقتصادی بالاترین ضریب همبستگی را با سازه نگرش به توسعه گردشگری پایدار داشته است. در ابعاد مشارکت، مشارکت مدیریتی کمترین ضریب همبستگی را داشت که حاکی از محدودیت‌های ساختاری در مشارکت مدیریتی برای زنان است. از طرف دیگر، ضریب قوی بعد اقتصادی با سازه نگرش به توسعه گردشگری پایدار نشان‌دهنده‌ی رویکرد مثبت زنان به مباحث اقتصادی گردشگری است. بر اساس نتایج این پژوهش، مشارکت زنان می‌تواند نگرش مثبت آنها به توسعه گردشگری پایدار را تقویت کند. از این رو، برای موفقیت طرح‌های گردشگری ایجاد فضای مشارکتی برای زنان امری ضروری است.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۸/۱۹

تاریخ داوری: ۱۴۰۰/۱۲/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۳

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

واژه‌های کلیدی:

مشارکت اجتماعی، توسعه گردشگری پایدار، مدل یابی معادلات ساختاری، زنان، شیراز.

* نویسنده مسئول: لیلا دودمان

نشانی: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دهقان، اصفهان، ایران.

تلفن: ۰۹۱۷۶۱۳۵۳۳۰

پست الکترونیکی: leila_doodman@yahoo.com

مقدمه

افزایش جمعیت در چند دهه گذشته در کنار توسعه ارتباطات بین جوامع انسانی، چالش‌های فراوانی را برای سیاست‌گذاران و مدیران شهری در بهبود زندگی شهروندان فراهم ساخته است. در عین حال، تغییر رویکرد به مقوله ارتباطات، در کنار چالش‌ها، واجد فرصت‌های گسترده‌ای برای زیست مطلوب شهری بوده و از این رو، دیدگاه‌های نظری جدید شهری تعاملات و ارتباطات را در قالب مفهوم گردشگری بازتعریف کرده و فضایی متفاوت برای مدیریت شهری خلق کرده‌اند. تحولات گسترده در تجارب و نظریات توسعه باعث شده است تعریف مفهومی و کاربردی گردشگری در دهه‌های اخیر تغییر کرده و آن را به مثابه یک صنعت تلقی کنند. رونق گردشگری و توجه به آن در برنامه‌های توسعه شهری، نقشی محوری در رشد اقتصادی پیدا کرده است و حتی برخی آن را به مثابه موتور محرکه توسعه کشورها و جوامع قلمداد می‌کنند (Brida & Risso, 2009; Tang & Tam, 2013; Habibi, Rahmati & Karimi, 2018). با توجه به ماهیت فرهنگی گردشگری و نقشی که در مبادلات فرهنگی بین جوامع دارد، نقش آن علاوه بر رشد اقتصادی، در توسعه پایدار و همه‌جانبه مورد توجه قرار گرفته و شواهد علمی فراوانی برای آن ارائه شده است (Parviznejad & Akhavan, 2021; Cannonier & Galloway Bruke, 2019; Scarlett, 2021; Heshmati, 2021).

این مهم بدون همراهی شهروندان جوامع میزبان گردشگری قابل حصول نیست و نگرش شهروندان به جایگاه گردشگری در رشد و توسعه آنها نقش محوری دارد (Habibi, 2016; Aligholizade et al, 2011).

زنان به عنوان بخشی بسیار مهم از جوامع انسانی به‌طریق اولی در رونق گردشگری نقشی کلیدی خواهند داشت و رویکردهای مشارکتی آنها می‌تواند در بسترسازی توسعه پایدار جوامع و نگرشی که به مقوله توسعه گردشگری داشته باشند، موثر واقع شود. بر این اساس، در پژوهش حاضر تلاش شده است رابطه مشارکت اجتماعی زنان ساکن شیراز در نگرش آنها به توسعه گردشگری پایدار بررسی شود.

پیشینه و مبانی نظری پژوهش

توسعه پایدار امروزه به آرمان اغلب جوامع تبدیل شده و مطالعات گسترده‌ای در زمینه‌ها و بایسته‌های آن در حال انجام است. این مفهوم، موضوعی پیچیده و چندوجهی بوده و پژوهشگران و برنامه‌ریزان گوناگون هر کدام با ابتنا به یک زمینه نظری خاص، تعریف‌های گوناگونی از آن ارائه داده‌اند. به زعم ازکیا و غفاری (۱۳۸۰)، توسعه پایدار دارای سه رکن اصلی مشارکت، مردم و منابع است که به شکل سیستمی در تعامل با

هم قرار دارند. ارکان مشارکت و مردم، تعامل و هم‌پوشانی چشمگیری دارند و متکی بر آن، جایگاه افشار گوناگون اهمیتی ویژه در مطالعات توسعه پایدار پیدا می‌کند.

مشارکت اجتماعی به عنوان یکی از ابعاد سرمایه اجتماعی جایگاهی ویژه در نظریات توسعه دارد. منظور از مشارکت درگیری ذهنی و عاطفی اشخاص در موقعیت‌های اجتماعی است که آنان را برمی‌انگیزد تا برای دستیابی به اهداف گروهی یکدیگر را یاری کنند و در مسئولیت‌ها شریک شوند. صنعت گردشگری به دلیل ویژگی ارتباط و ماهیت تعاملی خود، وضعیتی متقابل با مشارکت دارد و هم از مشارکت اجتماعی شهروندان تاثیر می‌پذیرد و هم زمینه‌ساز شکل‌گیری مشارکت در سطح جامعه است (Mehrnosh, Zandi Nasab, & Bahrami, 2019:528).

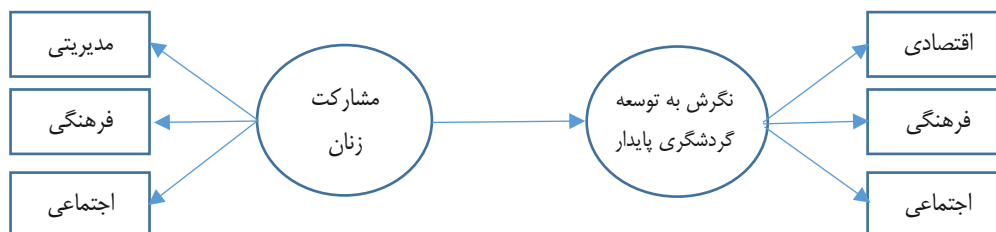
زنان به عنوان یکی از موثرترین نیروهای اجتماعی، در این رویکردها محوریت پیدا کرده‌اند و جلب مشارکت آنها در فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی در موفقیت طرح‌های توسعه‌ای نقشی موثر خواهد داشت (Mabogunje & Kates, 2020; Sangwan & Bhatia, 2020; Nhamo & Mukonza, 2020; Agarwal et al, 2020).

تحولات گسترده در صنعت حمل و نقل و ارتباطات، زمینه را برای رشد گردشگری فراهم کرده و مفهوم گردشگری به یکی از دال‌های مرکزی مطالعات توسعه پایدار در دهه‌های اخیر تبدیل شده است (Brida & Risso, 2009; Habibi, 2018). در مجموع، ایده گردشگری پایدار بر آن است که ساکنان محلی باید توسعه صنعت گردشگری را از راه درگیر شدن در گردشگری و اهداف استراتژی‌های توسعه آن کنترل کنند (Habibi, 2016: 125). طبق تعریف سازمان جهانی گردشگری (۲۰۰۵)، گردشگری پایدار شامل جنبه‌های توسعه‌ای زیست‌محیطی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی است و هماهنگی و تعادل پایدار بین این مولفه‌ها می‌تواند تضمین‌کننده‌ی پایداری طولانی‌مدت بوده و نیازهای گردشگران، صنعت، محیط زیست و اعضای جامعه میزبان برآورده گردد (Sharply, 2020).

نکته قابل توجه در مطالعات توسعه گردشگری پایدار، تاکید بر نقش ویژه زنان هم به عنوان عاملان کلیدی و هم به مثابه اهداف توسعه مبتنی بر گردشگری است. نتایج بسیاری از این مطالعات حاکی از نقش مشارکت زنان در موفقیت نیل به توسعه گردشگری پایدار است (Irawan & Nara, 2021; Chambers, 2020; Dube & Nhamo, 2020; Pololikashvili, 2020; Freund & Hernandez-Maskivker, 2021; Meitasari & Furkan, 2021; Afroz & Ilham, 2020; Figueroa-Domecq et al, 2020). مطالعه حبیبی (۱۳۹۵) نشان می‌دهد تمایل و گشودگی به استقبال از گردشگران در بین زنان بیش‌تر

بر اساس مطالعات و نظریات بررس شده، مدل پژوهش بر اساس شکل ۱ ارائه شد.

از مردان است و زنان آمادگی بیشتری برای مشارکت در جلب گردشگری به جامعه میزبان دارند.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

گرفته‌برداری شده‌اند و پس از آزمون مقدماتی در بین ۳۵ نفر و بررسی روایی و پایایی سوالات و اعمال اصلاحات پیشنهادی، به توزیع پرسش‌نامه‌ها در سطح شهر اقدام شد. نتایج ضریب آلفای کرونباخ^۱ و ضریب کیسیر-مایر-الکین^۲ و آزمون کروییت بارتل^۳ جهت بررسی پایایی و روایی سوالات پرسش‌نامه در جدول ۱ گزارش شده است.

نتایج آزمون پایایی بر اساس ضریب آلفای کرونباخ و تحلیل عامل تاییدی در جدول ۱ گزارش شده است. کلیه مقادیر در دایره مطلوبیت قرار داشته و حداقل معیارهای پایایی و روایی برآورده شده است. با استفاده از قابلیت‌های نرم‌افزارهای SPSS و AMOS از روش معادلات ساختاری خطی داده‌های پژوهش مورد تحلیل قرار گرفتند.

مواد و روش پژوهش

این پژوهش با رویکرد کمی انجام گرفته است. جامعه آماری هدف این پژوهش شامل تمامی زنان بالای ۱۸ ساله ساکن شهر شیراز است. با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کوکران با خطای نمونه‌گیری ۵ درصد تعداد نمونه برابر با ۳۸۳ نفر تعیین شد و بر اساس نسبت جمعیتی هر کدام از مناطق یازده‌گانه شهرداری شیراز اقدام به گردآوری داده‌ها گردید.

داده‌ها از راه پیمایش و با استفاده از ابزار پرسش‌نامه گردآوری شده است. دو سازه‌ی مشارکت زنان در فعالیت‌های اجتماعی و نگرش زنان به توسعه گردشگری پایدار در مجموع از راه ۲۷ گویه سنجیده شده است. گویه‌ها از پرسش‌نامه‌های آزمون شده

جدول ۱. شاخص‌های روایی و پایایی

Sig.	KMO	آلفای کرونباخ	سازه
۰,۰۰۰	۰,۸	۰,۷۶۲	نگرش به توسعه گردشگری پایدار
۰,۰۰۰	۰,۶۹۳	۰,۷۵۸	توسعه اجتماعی
۰,۰۰۰	۰,۷۰۱	۰,۷۱۲	توسعه فرهنگی
۰,۰۰۰	۰,۸۲۵	۰,۷۸۸	توسعه اقتصادی
۰,۰۰۰	۰,۸۸۹	۰,۸۵۱	مشارکت زنان
۰,۰۰۰	۰,۸۵۹	۰,۸۴۵	مشارکت اجتماعی
۰,۰۰۰	۰,۷۸۱	۰,۷۶۹	مشارکت فرهنگی
۰,۰۰۰	۰,۵۳۰	۰,۷۰۳	مشارکت مدیریتی

متغیرها باید نرمال باشد. برای حصول این پیش‌فرض، او پیشنهاد می‌کند مقادیر قدر مطلق چولگی و کشیدگی متغیرهای پژوهش به ترتیب نباید از ۳ و ۱۰ بیش‌تر باشد. با توجه به نتایج مندرج در جدول ۲ قدر مطلق چولگی و کشیدگی تمامی متغیرها

بحث و ارائه یافته‌ها

در جدول ۲ شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش شامل میانگین، انحراف استاندارد، چولگی و کشیدگی ارائه شده‌اند. کلانین^۴ (۲۰۱۱) پیشنهاد می‌کند که در مدل‌یابی علی، توزیع

۳. Brr'''''' tttt of sphrrtttt y

۴. Kline

۱. Cronbech's Alfa

۲. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)

کم‌تر از یک است. بنابراین، پیش‌فرض نرمال بودن متغیرهای وارد شده در مدل برآورده شده است.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشدگی
توسعه اجتماعی	۳,۱۸	۱,۰۱	-۰,۲۶۴	-۰,۸۲۲
توسعه فرهنگی	۳,۹۹	۰,۶۳	-۰,۵۵۶	-۰,۰۲۴
توسعه اقتصادی	۴,۱۷	۰,۶۶	-۰,۷۱۶	۰,۲۶۰
مشارکت اجتماعی	۴,۰۷	۰,۶۳	-۰,۴۵۹	-۰,۰۸۰
مشارکت فرهنگی	۴,۱۱	۰,۶۶	-۰,۵۶۸	-۰,۰۳۷
مشارکت مدیریتی	۳,۶۶	۰,۷۲	-۰,۰۸۷	-۰,۴۱۸

اجتماعی با نگرش به توسعه فرهنگی (۰,۲۵۷) و نگرش به توسعه اقتصادی (۰,۳۶۹) و مشارکت فرهنگی با نگرش به توسعه فرهنگی (۰,۳۷۶) و نگرش به توسعه اقتصادی (۰,۴۷۷) رابطه معنی‌داری دارند. رابطه مشارکت مدیریتی تنها با نگرش به توسعه اجتماعی (۰,۲۶۶) معنی‌دار شده است.

در جدول ۳ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش ارائه شده‌اند. بر اساس جدول شماره ۳، رابطه درونی ابعاد مشارکت زنان معنی‌دار شده است. در روابط درونی ابعاد نگرش به توسعه، تنها رابطه نگرش به توسعه اقتصادی و توسعه فرهنگی (۰,۶۱۸) معنی‌دار شده است و رابطه سایر ابعاد معنی‌دار نمی‌باشد. بررسی روابط ابعاد متغیر مستقل و وابسته نشان می‌دهد مشارکت

جدول ۳. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

شماره	متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱	توسعه اجتماعی	۱					
۲	توسعه فرهنگی	-۰,۰۰۵	۱				
۳	توسعه اقتصادی	۰,۰۷۹	۰,۶۱۸**	۱			
۴	مشارکت اجتماعی	-۰,۱	۰,۲۵۷**	۰,۳۶۹**	۱		
۵	مشارکت فرهنگی	-۰,۰۲	۰,۳۷۶**	۰,۴۷۷**	۰,۶۸۸**	۱	
۶	مشارکت مدیریتی	-۰,۲۶۶**	۰,۰۴۹	۰,۰۷۱	۰,۲۸۸**	۰,۲۵**	۱

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$

شخص نیکویی برازش^۲ (GFI)، شاخص نیکویی برازش تعدیل‌یافته^۳ (AGFI) و ریشه دوم میانگین مربعات باقی‌مانده^۴ (RMR) است. شاخص برازش تطبیقی^۵ (CFI)، شاخص برازش هنجار شده^۶ (NFI) و شاخص برازش نسبی^۷ (RFI) به عنوان شاخص‌های تطبیقی و شاخص‌های کای اسکور نسبی (CMIN/df)، و ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد^۸ (RMSEA) و مقدار معنی‌داری آن (PCLOSE) به عنوان شاخص‌های برازش مقتصد گزارش شده‌اند.

بمنظور آزمون الگوی نظری پژوهش و برازش آن با داده‌های گردآوری شده از روش بیشینه احتمال استفاده شده است. بمنظور بررسی نرمال بودن چندمتغیره از ضریب کشیدگی استاندارد شده مردیا^۱ استفاده شد. این عدد در این پژوهش ۲,۲۸ است که کم‌تر از عدد ۳۰ می‌باشد که از راه فرمول $p(p+2)$ محاسبه شده است. در این فرمول، p مساوی با تعداد متغیرهای مشاهده شده است (Teo & Noyes, 2012) که در این پژوهش برابر با ۶ می‌باشد.

در جدول ۴، شاخص‌های برازش مطلق، تطبیقی و مقتصد به تفکیک گزارش شده‌اند. شاخص‌های برازش مطلق شامل

۵. Comparative Fit Index

۶. Normed Fit Index

۷. Relative Fit Index

۸. Root Mean Square Error of Approximation

۱. aa rd''s normeeeee muiivrr eeeeuroösis vll ue

۲. Goodness of Fit Index

۳. Adjusted Goodness of Fit Index

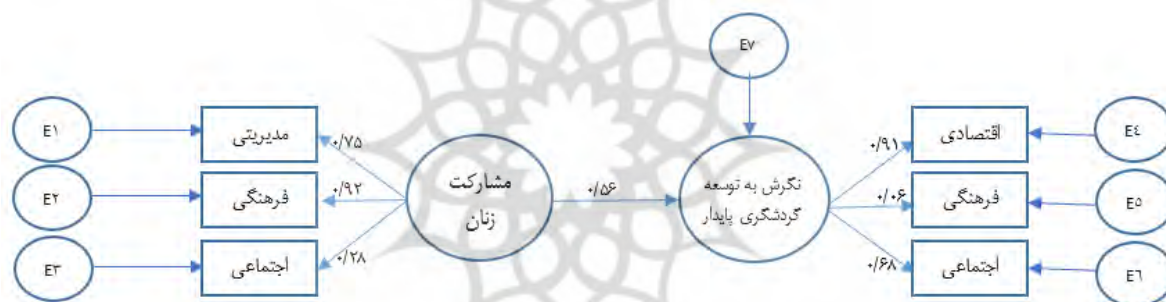
۴. Root Mean Squared Residual

جدول ۴. شاخص‌های نیکویی برازش الگوی آزمون شده پژوهش

شاخص‌های برازش مطلق			
RMR	AGFI	GFI	شاخص
۰,۰۲۳	۰,۹۵۱	۰,۹۸۴	مقدار اندازه‌گیری شده
$0,05 \geq$	$\geq 0,90$	$\geq 0,90$	مقدار مطلوب
شاخص‌های برازش تطبیقی			
RFI	NFI	CFI	شاخص
۰,۹۳۱	۰,۹۶۸	۰,۹۷۹	مقدار اندازه‌گیری شده
$\geq 0,90$	$\geq 0,95$	$\geq 0,90$	مقدار مطلوب
شاخص‌های برازش مقتصد			
PCLOSE	RMSEA	CMIN/df	شاخص
۰,۱۸۵	۰,۰۶۷	۲,۷	مقدار اندازه‌گیری شده
$> 0,05$	$< 0,08$	< 3	مقدار مطلوب

برازش مناسبی با داده‌های گردآوری شده دارد. مدل آزمون شده به همراه ضرایب مسیر استاندارد در شکل ۲ به تصویر کشیده شده است.

بر اساس مقادیر مطلوب شاخص‌های سنجش برازش مدل، مشاهده می‌شود شاخص‌های اندازه‌گیری شده از مطلوبیت مناسبی برخوردار هستند و می‌توان نتیجه گرفت مدل آزمون شده

شکل ۲. مدل آزمون شده بر اساس ضرایب مسیر استاندارد

بر اساس ضرایب مسیر شکل ۲، ضریب رابطه مشارکت زنان و نگرش آنها به توسعه گردشگری پایدار مثبت و قوی (۰,۵۶) است. قوی‌ترین رابطه سازه مشارکت با بعد مشارکت فرهنگی و ضعیف‌ترین رابطه با بعد مشارکت مدیریتی است. در مدل اندازه‌گیری متغیر وابسته، رابطه توسعه اجتماعی با سازه بسیار

ضعیف بوده و بعد توسعه اقتصادی قوی‌ترین رابطه را با سازه نگرش به توسعه گردشگری پایدار دارد. در جدول ۵ نتایج مربوط به ضرایب مسیر، مقادیر استاندارد و نتایج معنی‌داری روابط مدل گزارش شده است.

جدول ۵. ضرایب رگرسیونی غیر استاندارد و استاندارد و معنی‌داری ضرایب مسیر مدل پژوهش

معنی‌داری	ضریب استاندارد	ضریب	روابط	
***	۰,۵۶۴	۱,۶۴۹	نگرش به ت. گ. پ.	مشارکت زنان
	۰,۲۸۳	۱,۰۰۰	مشارکت مدیریتی	مشارکت زنان
***	۰,۹۲۳	۲,۹۸۲	مشارکت فرهنگی	مشارکت زنان
***	۰,۷۴۷	۲,۳۰۹	مشارکت اجتماعی	مشارکت زنان
	۰,۹۰۶	۱,۰۰۰	توسعه اقتصادی	نگرش به ت. گ. پ.
۰,۲۷۲	۰,۰۶۲	۰,۱۰۵	توسعه اجتماعی	نگرش به ت. گ. پ.
***	۰,۶۸۲	۰,۷۲۳	توسعه فرهنگی	نگرش به ت. گ. پ.

نتایج مدل‌یابی معادلات ساختاری حکایت از برآزش داده‌ها با مدل نظری دارد. رابطه مثبت و قوی‌ای بین سازه مشارکت زنان و نگرش آنها به توسعه گردشگری پایدار وجود دارد و گویای این امر است که فضا سازی جهت مشارکت هرچه بیش‌تر زنان در عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی افزون‌بر آثار مستقیم توسعه‌ای در افزایش سرمایه اجتماعی جامعه، به‌صورت غیرمستقیم در بهبود نگرش مثبت به گردشگری تاثیر خواهد گذاشت.

روابط مدل‌های اندازه‌گیری نیز نشان می‌دهد مباحث اقتصادی به عنوان کلیدی‌ترین مولفه در نگرش به توسعه گردشگری بوده و اصلی‌ترین دغدغه زنان شیراز در مواجهه با توسعه گردشگری است. به نظر می‌رسد توجه به مباحث اقتصادی، هم ناشی از شرایط ویژه اقتصادی حاکم بر جامعه بوده و هم ناشی از عدم توجه کافی به سایر ابعاد توسعه در عرصه عمومی جامعه به مباحث فرهنگی و اجتماعی است. از این‌رو، پیشنهاد می‌شود پژوهشگران با تمرکز بر ابعاد توسعه گردشگری پایدار به شناسایی دلایل این عدم‌توازن در مواجهه با ابعاد گردشگری پایدار بپردازند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در این مطالعه پیش از تکمیل پرسش‌نامه‌ها به مشارکت‌کنندگان درباره اهداف و موضوع طرح توضیح کافی داده شده و رضایت آنها برای تکمیل داوطلبانه پرسش‌نامه جلب شد. در ارایه نتایج تلاش شده است محرمانگی هویت پاسخگویان حفظ شود.

حامی مالی

هزینه‌های این مطالعه توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

1. Afroz, N., & Ilham, Z. (2020). Assessment of knowledge, attitude and practice of University Students towards Sustainable Development Goals (SDGs). *The Journal of Indonesia Sustainable Development Planning*, 1(1), 31-44.
2. Agarwal, S., Lenka, U., Singh, K., Agrawal, V., & Agrawal, A. M. (2020). A qualitative approach towards crucial factors for sustainable development of

سطوح معنی‌داری روابط در جدول ۵ نشان می‌دهد به غیر از رابطه نگرش به توسعه گردشگری پایدار و بعد توسعه اجتماعی آن، بقیه روابط در سطح ۹۹ درصد اطمینان معنی‌دار شده‌اند. مقدار ضریب تبیین حاکی از آن است که ۳۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته (نگرش به توسعه گردشگری پایدار) در این مدل تبیین شده است. در واقع، رویکرد مشارکتی زنان در عرصه فعالیت‌های اجتماعی بر نگرش آنها به توسعه گردشگری پایدار تاثیر مثبت دارد و به نظر می‌رسد تسهیل زمینه‌های مشارکتی زنان در فعالیت‌های شهری به‌طور غیرمستقیم بر بهبود نگرش آنها در همراهی با رویکردهای توسعه‌ای پایدار گردشگری تاثیر خواهد داشت.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

رجوع به داده‌های آماری و سیاست‌گذاری‌های توسعه در دهه‌های اخیر حاکی از محوریت روزافزون زنان در تمامی حوزه‌ها بوده و توجه به عوامل تسهیل‌گر و موانع می‌تواند راه‌گشای فعالیت‌های کاربردی‌تر شده و مسیر توسعه را هموارتر سازد. در این پژوهش، با چنین پیش‌فرضی به بررسی نقش مشارکت‌پذیری زنان در نگرش آنها به توسعه گردشگری پایدار پرداخته شده است.

همچنان که اوزن و یلسینکیا (۲۰۰۷) ذکر کرده‌اند، گردشگری پایدار در واقع نوعی از گردشگری در برابر سایر انواع گردشگری نیست، بلکه فرایندی جاری است که پشت همه برنامه‌های توسعه گردشگری قرار داشته و شهروندان را نسبت به محیط زندگی خود مسئولیت‌پذیرتر می‌سازد.

یافته‌های توصیفی نشان داد بیش‌ترین مشارکت زنان به‌ترتیب در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی و مدیریتی بوده است که با یافته‌های بسیاری از پژوهش‌های دیگر درباره ضعف در مشارکت مدیریتی زنان هم‌سویی دارد.

در ابعاد نگرش به توسعه گردشگری پایدار، نگرش به توسعه اقتصادی بالاتر از توسعه فرهنگی و اجتماعی قرار گرفته و گویای اولویت مباحث اقتصادی در توجه به گردشگری در بین زنان شیرازی است.

women social entrepreneurship: Indian cases. *Journal of Cleaner Production*, 274, 123135.

3. Aligholizadeh Firoozjaee, N., Badri, S., Faraji Sabokbar, H. (2018). Attitudes of Iranian Host Communities towards the Economic and Environmental Impacts of Tourism in Rural Areas: A Case Study of the Central Part of Noushahr

- County. *Village and Development*, 10(1), 1-22.
4. Azkia, M., & Ghafari, Gh. (2017). *Sociology of development*. Tehran: Keyhan.
 5. Brida, J. G., & Risso, W. (2009). Tourism as a factor of long-run economic growth: An empirical analysis for Chile. *European journal of tourism Research*, 2(2), 178-185.
 6. Cannonier, C., & Galloway Burke, M. (2019). The economic growth impact of tourism in Small Island developing states—Evidence from the Caribbean. *Tourism Economics*, 25(1), 85–108. doi: <https://doi.org/10.1177/1354816618792792>
 7. Chambers, D. (2021). Are we all in this together? Gender intersectionality and sustainable tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 1-16. DOI: 10.1080/09669582.2021.1903907.
 8. Dube, K., & Nhamo, G. (2020). Sustainable development goals localisation in the tourism sector: Lessons from Grootbos private nature reserve, South Africa. *GeoJournal*, 1-18.
 9. Figueroa-Domecq, C., Kimbu, A., de Jong, A., & Williams, A. M. (2020). Sustainability through the tourism entrepreneurship journey: A gender perspective. *Journal of Sustainable Tourism*, 1-24.
 10. Freund, D., & Hernandez-Maskivker, G. (2021). Women managers in tourism: Associations for building a sustainable world. *Tourism Management Perspectives*, 38, 100820.
 11. Habibi, F. (2016). A study of the effect of social capital on the tendency toward tourist arrival (Case Study: City of Marivan). *Motaleate Shahri*, 5(18), 37-50.
 12. Habibi, F., Rahmati, M., & Karimi, A., (2018). Contribution of tourism to economic growth in Iran's Provinces: GDM approach. *Future Business Journal*, 4: 261–271. doi: <https://doi.org/10.1016/j.fbj.2018.09.001>
 13. Heshmati, A., & Rashidghalam, M. (2021). Assessment of the urban circular economy in Sweden. *Journal of Cleaner Production*, (310), doi: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.127475>
 14. Irawan, N., & Nara, V. (2020). Managing women empowerment through participation in sustainable tourism development in Kampong Phluk, Siem Reap, Cambodia. *International Journal of Economics, Business and Accounting Research (IJEBAR)*, 4(02).
 15. Kline, R.B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. Second Edition, New York: The Guilford Press.
 16. Mabogunje, A. L., & Kates, R. W. (2020). Sustainable development in Ijebu-Ode, Nigeria: The role of social capital, participation, and science and technology. *CID Working Paper Series*.
 17. Mehrnosh, M., Zandi Nasab, M., & Bahrami, M. (2019). Modeling the Relationship between Social Capital, Security, and the Development of Foreign Tourism. *Social Capital Management*, 6(4), 521-542. doi: 10.22059/jscm.2019.264450.1667.
 18. Meitasari, S., & Furkan, L. M. (2021, June). The Role of Woman Entrepreneurship in Creative Tourism Development. In *18th International Symposium on Management (INSYMA 2021)* (pp. 331-336). Atlantis Press.
 19. Nhamo, G., & Mukonza, C. (2020). Opportunities for women in the green economy and environmental sectors. *Sustainable Development*, 28(4), 823-832.
 20. Ozen, H. & Yalcinkaya, A. (2007). Investigation of sustainable tourism concept for Uzungol. *International tourism Biennial*. pp: 112- 120.
 21. Parviznejad, P. S., & Akhavan, A. N. (2021). Impact of the Tourism Industry Scenarios in Urban Economy: (Case Study Tabriz). *International Journal of Innovation in Management, Economics and Social Sciences*, 1(1), 1-15.
 22. Pololikashvili, Z. (2020). Tourism and the Sustainable Development Agenda: Seizing opportunity in crisis. In *International Trade Forum* (No. 1, pp. 16-17). International Trade Centre.
 23. Sangwan, S. R., & Bhatia, M. P. S. (2020). Sustainable development in industry 4.0. In *A Roadmap to Industry 4.0: Smart Production, Sharp Business and Sustainable Development* (pp. 39-56). Springer, Cham.
 24. Scarlett, H. G. (2021), Tourism recovery and the economic impact: A panel assessment, *Research Globalization* (3). doi: <https://doi.org/10.1016/j.resglo.2021.100044>
 25. Sharpley, R. (2020). Tourism, sustainable development and the theoretical divide: 20 years on. *Journal of Sustainable Tourism*, 28(11), 1932-1946.

26. Tang, C. H. H., & Jang, S. S. (2009). The tourism–economy causality in the United States: A sub-industry level examination. *Tourism Management*, 30(4), 553-558.
27. Teo, T. & Noyes, J. (2012). Explaining the intention to use technology among pre-service teachers: a multi-group analysis of the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology. *Interactive Learning Environments*, doi: 10.1080/10494820.2011.641674.

